

Naturmangfold i konsekvensutredninger

– kvalitet på kunnskapsgrunnlag

Naturmangfolduka 17.01.2024

Anders Thylén

Økolog i Biofokus

https://www.nrk.no/dokumentar/xl/nrk-avslorer_-44.000-inngrep-i-norsk-natur-pa-fem-ar-1.16573560. Publisert 6. januar 2024

VG VG LIVE VGTV VG+ SPORT TV-GUIDE TIPS OSS KJØP VG+ Søk

RØDLISTET: Arter av mose og lav er blant det som må kartlegges. Her Trønderlav, som står i fare for å bli utryddet på grunn av klimaendringer. Foto: Einar Timdal, EINAR TIMDAL

Ekspertene fant kun 13 av 166 sårbare arter

Konsulentene var betalt av kraftutbyggere for å kartlegge sårbare arter i naturen. I etterundersøkelsene ble det funnet 12 ganger så mange.

Av TOR-HARTVIG BONDØ
Oppdatert 27. november 2015

Status for artskartlegging i KU, gjennomgang av 20 KU, spørreundersøkelse til konsulenter

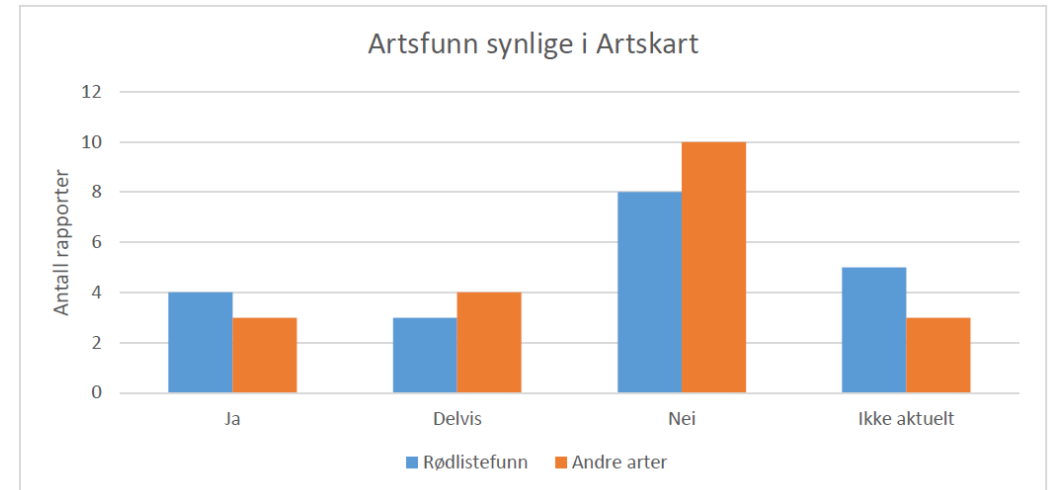
www.biofokus.no

<http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2022-038.pdf>

Resultater

- Svakt fokus på artskartlegging i alle ledd
 - Utredningsprogram, oppdragsgivere osv.
 - «basere på eksisterende data»
- Lite ny kartlegging
 - karplanter, fugl
- Lite data til Naturbase og Artskart
- Mangel på spisskompetanse innenfor de fleste artsgrupper
- Dårlig og lite målrettet oppfølging fra overordnet myndighet

Figur 7: Figuren viser i hvilken grad data om rødlistearter og andre arter fra de utvalgte sakene i mappeevalueringen er tilgjengelige i Artskart.

Lite fokus på artskartlegging

Hvorfor?

- lite ressurser, kort tidsvindu
 - Pris styrende i konkurranse
- Oppdragsgiver = utbygger
 - Motivasjon?
- Mangel på kompetanse
 - Myndigheter (kommune), planlegger, konsulenter, m.m.
- I liten grad kontroller, etterundersøkelser etc.

KU i kommunale arealplaner

Kommuneplanens arealdel, KDP etc.

- Svært varierende fokus og kvalitet
 - Generelt lite fokus på kartlegging i planprogram og i planene
- KU på overordnet nivå gjør at krav om KU ofte frafaller på mer detaljnivå
 - Stor risiko for at viktige naturverdier ikke fanges opp!

Hva trengs?

- Bestillerkompetanse
 - Veiledning i M-1941
 - Sjekkliste i vår rapport
 - Hente inn fagkompetanse for å lage planprogram
- Artskartleggingsprosessen
 - Egen sjekkliste i vår rapport
 - Nok ressurser
 - Bruk relevant og tilpasset kompetanse
 - Tidspunkt

7 Veiledning til god praksis

Vi har utarbeidet to tabeller med en trinnvis gjennomgang av god praksis i forbindelse med henholdsvis utarbeidelse av planprogram/melding med utredningsprogram og gjennomføring av hele prosessen rundt artskartlegging.

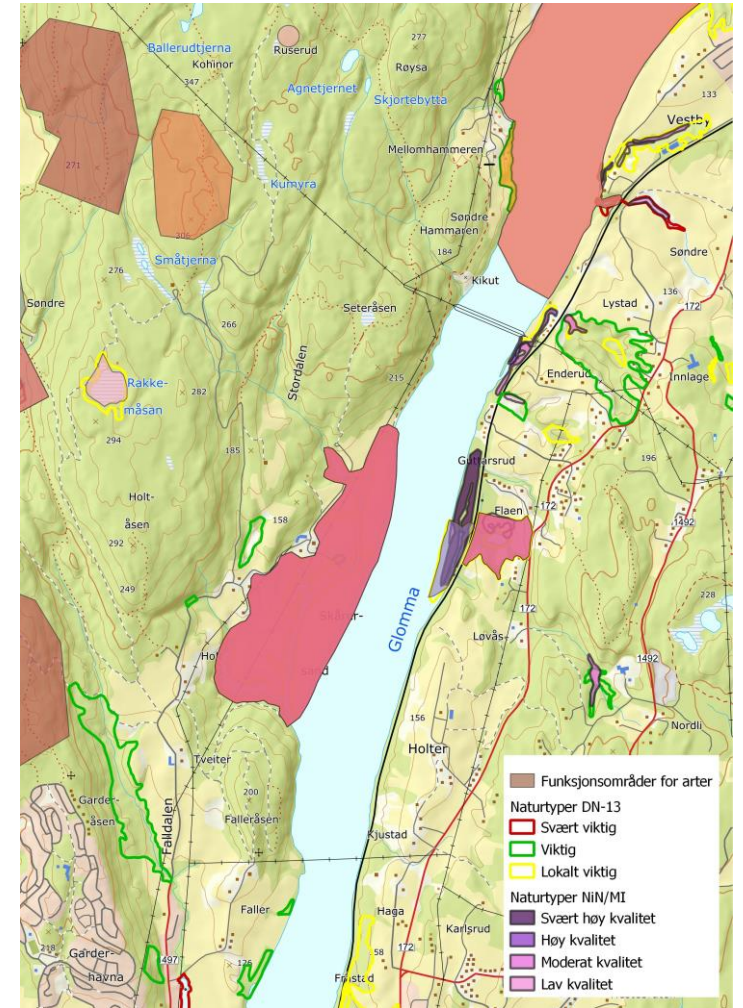

KU på naturmangfold

Omfatter:

- Verneområder
- Naturtyper
 - Utvalgte naturtyper / Miljødirektoratets instruks / DN13 (KU-verdi i Naturbase)
 - DN-håndbok 19
- Arter / økologiske funksjonsområder
- Landskapsøkologiske sammenhenger
- Geologisk mangfold

Vannmiljø og naturmangfold i vann – eget tema

Naturtyper etter Miljødirektoratets instruks

- Basert på Natur i Norge (NiN)
- Kun på land, ikke ferskvann
- Effektiv «logistikk» og publisering av data i Naturbase
- Mye viktig natur blir fanget opp
- Mangler fortsatt viktige naturtyper
 - Verdifull natur faller mellom stolene
- «**Lokalitetskvalitet**» gir ikke nødvendigvis et godt bilde av en lokalitets betydning for naturmangfold
 - Risiko for «feil» utslag på **verdi** og **prioritering** i arealplansaker
 - Klarer ikke alltid å skille de viktigste områdene for biologisk mangfold fra de mindre viktige

Varsku!

- «Shopping» av konsulenter/kartleggere
 - Når oppdragsgiver ikke liker resultatet
- For sikkerhets skyld hogger vi skogen først...

Hva er problemet?

- 2750 truede arter i Norge
- 74 naturtyper som er truet
- NRK - I Norge blir to fotballbaner verdifull natur borte hver dag!
- Trua arter og naturtyper forsvinner uten av vi vet hva vi mister....
- uten at beslutningstakere skjønner det!

Mulige tiltak

- Krav om egen KU på reguleringsnivå selv om det finnes på overordnet nivå
- Få med alle relevante tema og data!
 - Ikke bare «KU-verdi»
- Veileder for hvilke artsgrupper som skal kartlegges (med riktig kompetanse) i ulike landskap/soner/regioner/naturtyper
- Øke bestillerkompetansen
 - Ikke minst i kommunene
- Flytte bestilleransvar fra forslagsstiller
- Øke etterkontroller av KU-arbeid

Huskeliste

- Bruk KU-veilederen
- Som utgangspunkt er eksisterende kunnskap ikke bra nok – ny kartlegging bør nesten alltid gjøres.
- Relevante artsgrupper for kartlegging vil variere ut fra region, klima landskap, geologi, type natur
 - Kompetanse til å etterspørre/bestille
 - Relevant kompetanse til kartlegging

Lykke til videre!

